

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ 1929

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929 **κλόνισε** την εμπιστοσύνη των ανθρώπων στην ικανότητα των **φιλελεύθερων δημοκρατιών** να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα.

Έτσι εμφανίζονται δύο εκ διαμέτρου αντίθετες κοσμοθεωρίες κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης: ο **κομμουνισμός** και ο **φασισμός**, οι οποίες αποκτούν συνεχώς περισσότερους υποστηρικτές.

Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Μετά τον θάνατο του Λένιν (1924) την εξουσία στην Σοβιετική Ένωση πήρε ο Στάλιν και παρέμεινε επικεφαλής της Ε.Σ.Σ.Δ. μέχρι τον θάνατό του το 1953.

Η Σοβιετική Ένωση εφάρμοσε μια αυστηρά ελεγχόμενη **οικονομική πολιτική** που έδινε έμφαση στην εκβιομηχάνιση και μετατράπηκε, την περίοδο 1928-1941, σε μία αναπτυγμένη βιομηχανικά χώρα.

Ο Λένιν και ο Στάλιν σε
φωτογραφία του 1922

Πηγή εικόνας:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lenin_and_stalin.jpg

Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

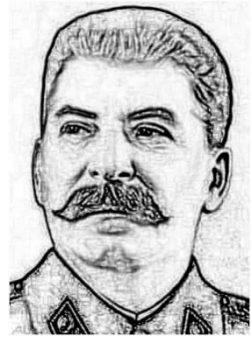
Για να πετύχει η Σοβιετική Ένωση την εκβιομηχάνιση εφάρμοσε σκληρά μέτρα, όπως:

- εκτοπίσεις
- δήμευση της γης των εύπορων αγροτών
- διώξεις

τα οποία είχαν μεγάλο κοινωνικό κόστος.

Ταυτόχρονα η εξουσία συγκεντρώθηκε στην ηγεσία του κομμουνιστικού κόμματος.

ΣΤΑΛΙΝΙΣΜΟΣ

Όσοι άνθρωποι θεωρήθηκαν ότι αποτελούσαν απειλή για τον **Στάλιν** διώχθηκαν ανελέητα. Την περίοδο 1936-1938 εκτελέσθηκαν όλοι οι ηγέτες που είχαν λάβει μέρος στην **επανάσταση** του 1917 μετά από δίκες-παρωδίες.

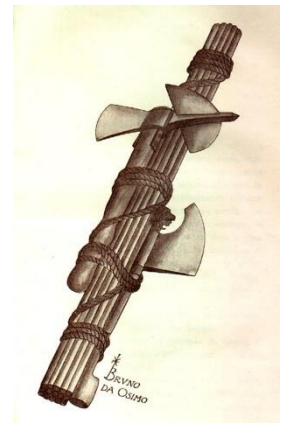
Το κομμουνιστικό κόμμα μετατράπηκε σε έναν προσωποπαγή οργανισμό που απλά υλοποιούσε τις αποφάσεις του ηγέτη του. Τα φαινόμενα αυτά ονομάστηκαν **σταλινισμός**.

Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Το 1921 ιδρύθηκε στην Ιταλία από τον Μπενίτο Μουσολίνι το Εθνικό Φασιστικό Κόμμα μέσα σε συνθήκες οξύτατης οικονομικής και κοινωνικής κρίσης.

Η λέξη **φασισμός** προέρχεται από τη λατινική λέξη *fascio*, που σημαίνει «δέσμη» και ήταν σύμβολο εξουσίας στην αρχαία Ρώμη.

Πηγή εικόνας:

<https://www.library.wisc.edu/exhibits/special-collections/italian-life-under-fascism-selections-from-the-fry-collection/il-duce/>

Στην αρχαία **Ρώμη** το fascio ήταν το σύμβολο εξουσίας, αρχικά του βασιλιά και αργότερα των αρχόντων στα δημοκρατικά χρόνια. Αυτοί που έφεραν την fascio ήταν οι lictores και αποτελούσαν την προσωπική φρουρά του άρχοντα.

Πηγή εικόνας:

https://etc.usf.edu/clipart/80300/80346/80346_fasces.htm

ΜΟΥΣΟΛΙΝΙ

Ο Μουσολίνι προσπαθούσε να προσελκύσει τους δυσαρεστημένους Ιταλούς με εθνικιστικά και αντικαπιταλιστικά συνθήματα.

Παράλληλα, ένοπλες ομάδες φασιστών, με την οικονομική ενίσχυση **μεγαλογαιοκτημόνων** και **βιομηχάνων**, άρχισαν να τρομοκρατούν και να δολοφονούν

• **κομμουνιστές** • **σοσιαλιστές** και • **συνδικαλιστές**, ενώ ο Μουσολίνι προπαγάνδιζε την ανάγκη επιβολής δικτατορίας.

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΡΩΜΗ

Στα τέλη Οκτωβρίου του 1922, ο Μουσολίνι και μερικές χιλιάδες οπαδοί του πραγματοποίησαν τη λεγόμενη «**πορεία προς τη Ρώμη**», μια παρωδία λαϊκής επανάστασης.

Ο βασιλιάς της Ιταλίας **Βίκτωρ Εμμανουήλ Γ'** όρισε πρωθυπουργό τον **Μουσολίνι**, που κατάφερε, στα τέλη του 1926, να είναι ο απόλυτος κύριος της κατάστασης.

Ο Μουσολίνι και οι μελανοχίτωνες στην πορεία προς την Ρώμη, 1922

Πηγή εικόνας: https://en.wikipedia.org/wiki/Italian_Fascism

Ο Μουσολίνι και οι μελανοχίτωνες στην πορεία προς την Ρώμη, Πίνακας του Giacomo Balla

Πηγή εικόνας: <https://www.azionetradizionale.com/2019/10/28/28-ottobre-1922-linsurrezione-premessa-della-rivoluzione/>

ΤΟ ΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Το κράτος στην φασιστική **Ιταλία** επιζητούσε τον απόλυτο έλεγχο. Επικεφαλής ήταν ο **Ντούτσε**, όπως ονομάστηκε ο Μουσολίνι, δηλαδή ο ηγέτης.

Τα πολιτικά κόμματα απαγορεύτηκαν και το μόνο «νόμιμο» κόμμα ήταν το φασιστικό.

Οι πολιτικοί αντίπαλοι των φασιστών φυλακίστηκαν ή δολοφονήθηκαν.

ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ

Το φασιστικό καθεστώς έδωσε μεγάλη σημασία στην χειραγώγηση της νεολαίας. Αυτό έγινε με δύο τρόπους:

- 1 με τον έλεγχο της εκπαίδευσης και
- 2 με την υποχρεωτική ένταξη στη φασιστική νεολαία

Πηγή εικόνας: <https://flipboard.com/@allisonanth2018/totalitarianism-wwii-ut4b8unmz>

ΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Στο φασιστικό κράτος της Ιταλίας δεν υπήρχε πλέον ελευθερία. Τα πάντα ελέγχονταν από το κράτος. Έτσι δεν υπήρχαν:

- **εργατικά συνδικάτα** και
- **επαγγελματικές ενώσεις**

Το μεγάλο όπλο του φασισμού ήταν η προπαγάνδα. Μέσω του ραδιοφώνου, του Τύπου και του αθλητισμού προωθούνταν τα **φασιστικά** ιδεώδη.

ΝΑΖΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το 1919 ιδρύθηκε στη μεταπολεμική **Γερμανία** το εθνικοσοσιαλιστικό γερμανικό εργατικό κόμμα (**Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei - NSDAP**) μέλος του οποίου έγινε και ο άσημος τότε δεκανέας **Αδόλφος Χίτλερ**.

Στα δύσκολα χρόνια μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο δυνάμωσαν οι φωνές που ήθελαν τους **Γερμανούς** να έχουν μία πιο σεβαστή θέση.

ΝΑΖΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το ναζιστικό κόμμα στη **Γερμανία** ενισχύθηκε, όπως ακριβώς και το **κομμουνιστικό** κόμμα από:

- 1 αγρότες
- 2 μικροαστούς
- 3 ανέργους

Τότε αποφάσισαν μερικοί **κεφαλαιούχοι** να στηρίξουν τον Χίτλερ για να αντιμετωπίσουν τους **κομμουνιστές**.

Ο Adolf Hitler και ο Fritz Thyssen επισκέπτονται το 1935 ένα εργοστάσιο του Thyssen στη βιομηχανική περιοχή του Ρουρ στη Γερμανία

Πηγή εικόνας: <https://www.defensemедianetwork.com/stories/the-faustian-bargain-industrialist-fritz-thyssen-and-the-nazis/>

ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Στις εκλογές του 1932 το κόμμα του Αδόλφου Χίτλερ συγκέντρωσε το 37,4% των ψήφων και τον Ιανουάριο του 1933 ο **Χίτλερ** έγινε καγκελάριος της **Γερμανίας**.

Τον Φεβρουάριο του 1933 πυρπολήθηκε το γερμανικό κοινοβούλιο από τους **Ναζί**, οι οποίοι κατηγόρησαν τους **κομμουνιστές**. Αμέσως έγιναν συλλήψεις χιλιάδων **κομμουνιστών** και **σοσιαλιστών**.

Ο Αδόλφος Χίτλερ με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης von Hindenburg

Πηγή εικόνας: <https://www.timeshighereducation.com/books/review-how-democracies-die-steven-levitsky-and-daniel-ziblatt-viking>

ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 1900

Πηγή εικόνας: <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2019/kw49-kalenderblatt-125-jahre-reichstag-670328>

ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ ΤΟ 1933

Πηγή εικόνας: <https://www.zdf.de/nachrichten/heute/erklaerung-von-sa-mann-legt-ns-beteiligung-am-reichstagsbrand-nahe-100.html>

ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΟ 1945

Πηγή εικόνας: <https://www.re.photos/de/compilation/379/>

ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΣΗΜΕΡΑ

Πηγή εικόνας: <https://ucrazy.ru/other/print:page,1,1427124225-istoriya-reyhstaga-reichstagsgeb228ude.html>

ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ

Αμέσως η Βουλή έθεσε εκτός νόμου το **κομμουνιστικό** και το **σοσιαλδημοκρατικό** κόμμα της Γερμανίας και έδωσε απόλυτες εξουσίες στον Χίτλερ.

Λίγο αργότερα, το 1934, ο **Χίτλερ** ανέλαβε και τη θέση του αρχηγού του κράτους μετά τον θάνατο του **von Hindenburg** και ονομάστηκε φύρερ (Führer) που σημαίνει οδηγός, ηγέτης.

Εικόνα δεξιά: ένας λαός, μία αυτοκρατορία, ένας ηγέτης

Πηγή εικόνας: <https://www.discogs.com/es/Various-Ein-Volk-Ein-Reich-Ein-Führer-Eine-Historische-Collage-1-Teil-19331938/release/11388997>

The image shows the Nazi slogan 'Ein Volk ein Reich ein Führer' written in a stylized, red, blocky font on a black background. The text is arranged in three lines: 'Ein Volk' on the top line, 'ein Reich' on the middle line, and 'ein Führer' on the bottom line.

Σύλληψη αντιφρονούντων από παραστρατιωτικές ομάδες των Ναζί, Μάρτιος 1933

Πηγή εικόνας: <https://www.willy-brandt-biography.com/politics/resistance-against-hitler/>

ΝΑΖΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Όπως και στην φασιστική Ιταλία, έτσι και στην **ναζιστική Γερμανία**, η νεολαία χειραγωγούνταν και ήταν οργανωμένη σε τάγματα νεολαίας στρατιωτικού τύπου.

Η **προπαγάνδα** ήταν το απόλυτο όπλο στα χέρια των Ναζί. Οι συγκεντρώσεις εκατομμυρίων ανθρώπων γίνονταν με σκοπό τον φανατισμό του γερμανικού λαού και την επίδειξη ισχύος.

Προπαγανδιστική καρτ ποστάλ
για την ναζιστική νεολαία
1943

Παρέλαση της ναζιστικής νεολαίας στο Deutsches Stadium, Νυρεμβέργη, 1936

Πηγή εικόνας: <https://www.dhm.de/lemo/kapitel/ns-regime/ns-organisationen/hitler-jugend.html>

Πηγή εικόνας: <https://www.spiegel.de/fotostrecke/zeppelifeld-in-nuernberg-die-nazi-buehne-broeckelt-fotostrecke-125600.html>

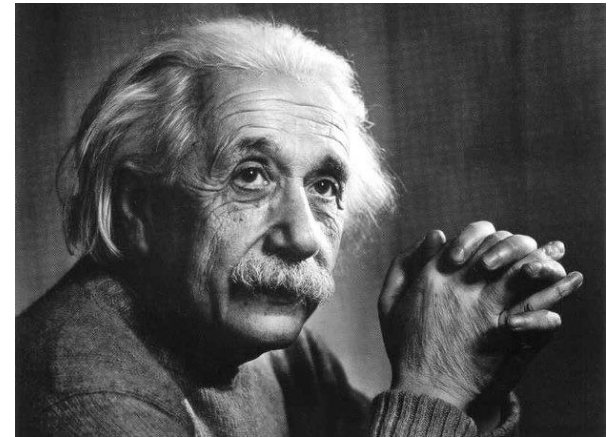
ΝΑΖΙΣΜΟΣ

Ό,τι δεν ήταν αρεστό στο **ναζιστικό** καθεστώς έπρεπε να καεί. Έτσι οι **Ναζί** οργάνωναν συχνά βραδινές συγκεντρώσεις για καύση βιβλίων.

Πολλοί διανοούμενοι, όπως ο Αϊνστάιν και ο Μπρεχτ, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την χώρα.

<https://thisismybipolarlife.wordpress.com/2013/06/01/>

<https://www.sansimera.gr/biographies/1248>

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΥΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΣΤΗ ΝΑΖΙΣΤΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Πηγή εικόνας: <https://withberlinlove.com/de/2017/10/29/sonntags-doku-nazi-book-burning/>

ΝΑΖΙΣΜΟΣ = ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Οι **Ναζί** εφάρμοσαν μία επιθετική ρατσιστική πολιτική απέναντι σε όλους όσους δεν ανταποκρίνονταν στο Άρειο ιδεώδες:

- πολιτικοί αντίπαλοι
- τσιγγάνοι
- ομοφυλόφιλοι

Ιδιαίτερη σκληρότητα έδειξαν απέναντι στους **Εβραίους** κατοίκους της Γερμανίας.

ΝΑΖΙ ΚΑΙ ΕΒΡΑΙΟΙ

Οι **Ναζί** αντιμετώπισαν τους **Εβραίους** πολίτες της Γερμανίας ως κατώτερους ανθρώπους και τους υποχρέωσαν να κυκλοφορούν με ένα αστέρι ραμμένο στα ρούχα τους, το αστέρι του Δαβίδ, για να τους αναγνωρίζουν.

Στην αρχή ξέσπασε ένα κύμα βίας με την «νύχτα των κρυστάλλων», κατά την οποία οι Ναζί κατέστρεψαν τα καταστήματα των Εβραίων. Αργότερα τους ανάγκασαν να ζουν σε **γκέτο**.

Η ΠΥΡΠΟΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ

Η ΝΥΧΤΑ ΤΩΝ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΝ: 09 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1938

Πηγή εικόνας: <https://www.politische-bildung.de/reichskristallnacht-reichspogrom>

Οι πολίτες εβραϊκής πίστης έπρεπε μετά το 1941 να κυκλοφορούν στο δρόμο με ένα κίτρινο αστέρι του Δαβίδ ραμμένο στα ρούχα τους.

Πηγή εικόνας αριστερά:

https://pt.wikipedia.org/wiki/Leis_de_Nuremberg

Πηγή εικόνας επάνω:

<https://www.jmberlin.de/dauerausstellung-13-dinge-judenstern>

Το εβραϊκό γκέτο της Βαρσοβίας στη Πολωνία, 1943 - Πηγή εικόνας: https://commons.wikimedia.org/wiki/Jewish_history

Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Στην Ευρώπη επιβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου πολλά φασιστικά καθεστώτα:

- στην Ισπανία
- στην Πορτογαλία
- στην Γιουγκοσλαβία
- στην Αυστρία
- στην Λιθουανία
- στην Βουλγαρία
- στην Ρουμανία
- στην **Ελλάδα**
- στην Πολωνία

Πηγή εικόνας: <https://www.lifo.gr/>

Ιωάννης Μεταξάς, δικτάτορας της Ελλάδας, 1936-1941

Κείμενα, συγγραφή, ιστορική έρευνα, εικόνες: Γαρίτατζης Χαράλαμπος (ΠΕ07)
Φιλολογική επιμέλεια: Γεώργιος Σπανός (ΠΕ02)